

Dagbladet

26/4-95.

Moland og mytene

Arnfinn Moland hevder i sin siste kronikk at jeg formidler myter i forbindelse med Norges krig og okkupasjon. Jeg tror jeg med god grunn kan returnere beskrivelsen.

Myter er noe foreldet, som gjerne står i et romantisk og heroisk skjær, men som man ikke lenger tar på alvor. Og

DEBATT

Thorleif Øisang, tidl. skolesjef, kommer med et gjensvar til historiker Arnfinn Molands kronikk «Myter om krigen»

7.4. Tidl. artikler: 21.3. og 26.3.

det er nettopp slike 50 år gamle myter Moland bringer til torgs.

På grunnlag av overbevisende historiske kjensgjerninger, kan det idag slås fast at Hitler og Nazi-Tyskland primært ikke hadde noe ønske om å okkupere Norge. Tvert imot hadde de størst fordel av et nøytralt Skandinavia, ikke minst på grunn av

at den svenske malmtransporten da kunne gå gjennom nøytrale territorialfarvann. Men de allierte, Storbritannia og Frankrike, var, naturlig nok, sterkt opptatt av hvordan de skulle få stanset denne. Deres planer gikk ganske enkelt ut på å gjøre landgang i Norge og der etablere støttepunkter, med eller uten norsk samtykke.

■ ■ Allerede i september 1939 la Churchill frem forslag om å minelegge norsk territorialfarvann, hva han måtte regne med *ville bringe Norge inn i krigen*. Tidlig på nyåret 1940 ble de britiske planer for operasjoner i Norge mer og mer konkrete. I februar bestemte det britiske krigsråd seg for at et ekspedisjonskorps skulle besette Trondheim, Bergen og Stavanger. Dette skulle også bringe hjelp til Finland. Men da det ble slutt på krigen i Finland måtte denne planen foreløpig oppgis. I begynnelsen av mars ble den endelige beslutning tatt om å minelegge norske territorialfarvann, og omtrent samtidig fikk den franske admiral Darlan i oppgave å organisere sjøtransporten av ialt 18 000 mann med alt nødvendig krigsutstyr til Norge.

■ ■ At de allierte hadde planer om å gjøre landgang i Norge, uavhengig av eventuelle tyske planer, og derved var sterkt medvirkende til at Norge ble okkupert, er hevet over tvil. Materialet er overveldende ikke minst fra britisk hold, blant annet gjennom tilgjengelige referater fra parlamentsdebattene. Churchill pekte for eksempel flere ganger på at han hadde provosert frem Hitlers angrep på Norge. Ja, han skrøt like frem av det. I det hele er det underlig å merke seg hvordan man i britisk og fransk etterkrigsinformasjon er langt mer villig enn man er i Norge til å innrømme at man på alliert hold virkelig hadde planer om å gjøre landgang i Norge uten å vite noe om at tyskerne hadde slike planer.

■ ■ Hva angår de såkalte faghistorikere har det gang på gang vist seg at deres bomsikre syn, etterhvert som tiden går og nye opplysninger kommer til, har måttet tåle å bli betraktelig revidert. Så også med den hittil nærmest kanoniserte beretning om Norges krig og okkupasjon 1940-45. Idag vet nok de fleste historikere som har beskjeftiget seg med okkupasjonstiden bedre. Men for dem som nærmest har identifisert seg selv med den beretning som de gjennom snart 50 år nærmest har sverget på er den riktige, er det uhyre vanskelig å innrømme at deres fremstilling er feilaktig på en rekke punkter.

Thorleif Øisang